

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет економічних наук
Кафедра фінансів

Кваліфікаційна робота

освітній ступінь – бакалавр

на тему: **«КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ»**

Спеціальності:

072 Фінанси, банківська справа та
страхування

Ващенко Катерина Романівна

Керівник: Базилінська О.Я.
кандидат економічних наук, доцент

Рецензент Панченко О.І.
(прізвище та ініціали)

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою « _____ »

Секретар ЕК _____
« ____ » _____ 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ	5
1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства	5
1.2 Інформаційна база для оцінювання фінансового стану підприємства...	12
1.3 Методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства	17
Висновки до розділу 1	29
2 РОЗДІЛ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ АТ «ФАРМАК»	30
2.1 Загальна характеристика діяльності підприємств ринку фармацевтики	30
2.2 Фінансовий аналіз діяльності АТ «ФАРМАК»	34
2.3 Порівняльний аналіз провідних фармацевтичних фірм	48
Висновки до розділу 2	50
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИ ПОКРАШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	52
3.1 Аналіз впливу факторів на зростання прибутку АТ «Фармак»	52
3.2 Прогнозування коефіцієнтів АТ «Фармак».....	55
Висновки до розділу 3	58
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання важливим є своєчасне виявлення недоліків у фінансовому стані підприємства. Адже стійкий фінансовий стан є необхідною передумовою для ефективної діяльності підприємства, забезпечення економічного зростання. Для цього необхідний систематичний комплексний аналіз фінансового стану підприємства для ефективної господарської діяльності, і як наслідок збільшення прибутку підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою є поглиблене вивчення теоретичних засад для комплексного аналізу фінансового стану підприємств. Відповідно до поставленої мети визначено основні завдання, спрямовані на її досягнення:

- дослідження поняття «фінансовий стан підприємства»
- аналіз інформаційного забезпечення для аналізу фінансового стану
- визначення методів комплексної оцінки фінансового стану підприємства
- аналіз фінансового стану обраного вітчизняного підприємства
- порівняльний аналіз підприємств однієї галузі
- кореляційно-регресійний аналіз
- прогнозування показників діяльності підприємства

Об'єктом дослідження є фінансовий стан вітчизняних підприємств та АТ «Фармак»

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти дослідження комплексного аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств.

Методи дослідження: Дослідження проводилось за допомогою економіко-статистичних методів, аналізу в динаміці, порівняльного аналізу, та узагальнення, теоретичну основу дослідження становлять наукові праці вчених в фінансового аналізі та економічній теорії. Були використані підручники, статті, навчальні посібники, статті періодичних видань, дані Державної служби статистика, фінансова звітність АТ «Фармак», «Дарниця», АТ «Київмедпрепарат».

Обсяг і структура. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків. Робота містить 18 таблиць, 9 рисунків. Загальний обсяг роботи 63 сторінки.

Ключові слова: фінансовий стан, прибуток, стійкість, рентабельність, фінансовий аналіз, прогнозовані коефіцієнти..

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства

Для економіки України, яка перейшла до ринкових відносин та для підприємств, у яких збільшилось кількість прав у фінансовій та економічній діяльності став необхідним якісний аналіз фінансового стану підприємств, оцінку ліквідності, фінансової стійкості та платоспроможності, своєчасне реагування на проблемні показники в підприємстві.

Дослідження та своєчасний аналіз фінансового стану підприємств допоможе виявити сильні та слабкі сторони підприємства, що допоможе швидко зреагувати, адже для кожного власника підприємства є важливим стабільне зростання компанії. Тому для виявлення можливостей збільшення прибутку допомагає всебічний комплексний аналіз фінансового стану підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства, показники фінансової стійкості, ліквідності, оборотності, фінансової незалежності, платоспроможності, аналіз повинен бути постійним для своєчасного виявлення проблем. Від багатьох чинників, в тому числі й від платоспроможності залежить дохідність, розмір його прибутку. Як швидко підприємство може погасити свої борги.

«Фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин

підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів». [1]

Так як фінансовий стан це комплексне поняття, він залежить від

-виробничої

-комерційної

-фінансово -господарської діяльності.

Також впливає на фінансовий стан впливає виготовлення якісної продукції, своєчасна та постійна реалізація цієї продукції.

Позитивним впливом та фінансовий стан підприємства є зростання прибутковості підприємства, його зростання характеризується нарощення показників обсягу реалізації товарів та продукції та обсягу їх виробництва та послуг і як наслідок зниження собівартості.

Непостійність та невідлагоджена система виробничого процесу, зменшення якості продукції, проблеми з реалізацією прямо впливає на зменшення коштів, які надходять до підприємства, зменшення прибутку, і як наслідок платоспроможність підприємства погіршується.

Так як у підприємства буде нестача коштів це також впливає на погіршення забезпечення ресурсами підприємства та проблеми у виробничих процесах.

Задля ефективного та стабільного функціонування підприємства, його фінансова діяльність повинна спрямовуватись на якісне, своєчасне надходження ресурсів та в результаті ефективного їх використання, систематичний аналіз фінансової звітності підприємства, дотримання рекомендованих значень, баланс у розмірі короткострокових та довгострокових зобов'язаннях у порівнянні з власними коштом підприємства.

Своєчасний аналіз фінансового стану підприємства, його оцінки, його практична необхідність має важливу роль у встановлення стабільності фінансового стану підприємства.

Комплексний аналіз фінансового стану є однією із характеристик діяльності підприємства

Основна мета оцінки фінансового стану підприємства є підвищення платоспроможності, фінансової стійкості, збільшення рентабельності, збільшення капіталу підприємства, що визначає рівень стабільності роботи будь-якого підприємства.

Тому фінансовий стан необхідно постійно та вчасно оцінювати за допомогою різноманітних видів аналізу, методів. Це дасть можливість оцінити підприємство, дати оцінку його діяльності на поточний період, аналізуючи тільки дані на певний момент, також порівнюючи з попередніми періодами, визначення основних тенденцій тих чи інших статей балансу, показників, визначивши основні проблеми, це дасть можливість визначити, яку стратегію необхідно обрати для більше ефективного використання ресурсів та збільшення прибутку підприємства.

Низька платоспроможність підприємства веде та нестабільної роботи підприємства в цілому (постачання, подальше виробництво та реалізація, зменшення прибутку підприємства, погіршення його рентабельності) – все це є результатом неефективного використання ресурсів підприємства.

Отже, можна визначити основні завдання аналізу фінансового стану:

- Аналіз фінансової стійкості підприємства та його рентабельності
- Дослідження достатнього забезпечення власними оборотними коштами та ефективного використання майна підприємства
- Аналіз динаміки фінансової стійкості підприємства, фінансової стійкості та платоспроможності
- Аналіз галузі, в якій підприємство веде свою діяльність, дослідження конкурентоспроможності підприємства
- Аналіз його ділової активності
- Визначення ефективного та раціонального використання ресурсів

Отже, аналіз фінансового стану підприємства є важливим етапом для подальшого впровадження методів та стратегій для стабільного розвитку підприємства.

Також аналіз є важливим для акціонерів кожного підприємства, аналізуючи фінансову звітність, є можливість виявити основні проблеми підприємства та для інвесторів, основна ціль яких це зменшення ризиків.

Загалом аналіз фінансового стану підприємства складається з двох розділів

- Фінансовий аналіз
- Управлінський аналіз

Аналіз фінансового стану - це частина загального аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу.

Дані види аналізу базуються на спільній інформаційній базі. На рис.1 відображено якою є інформаційна база для даних видів аналізу фінансового стану підприємства

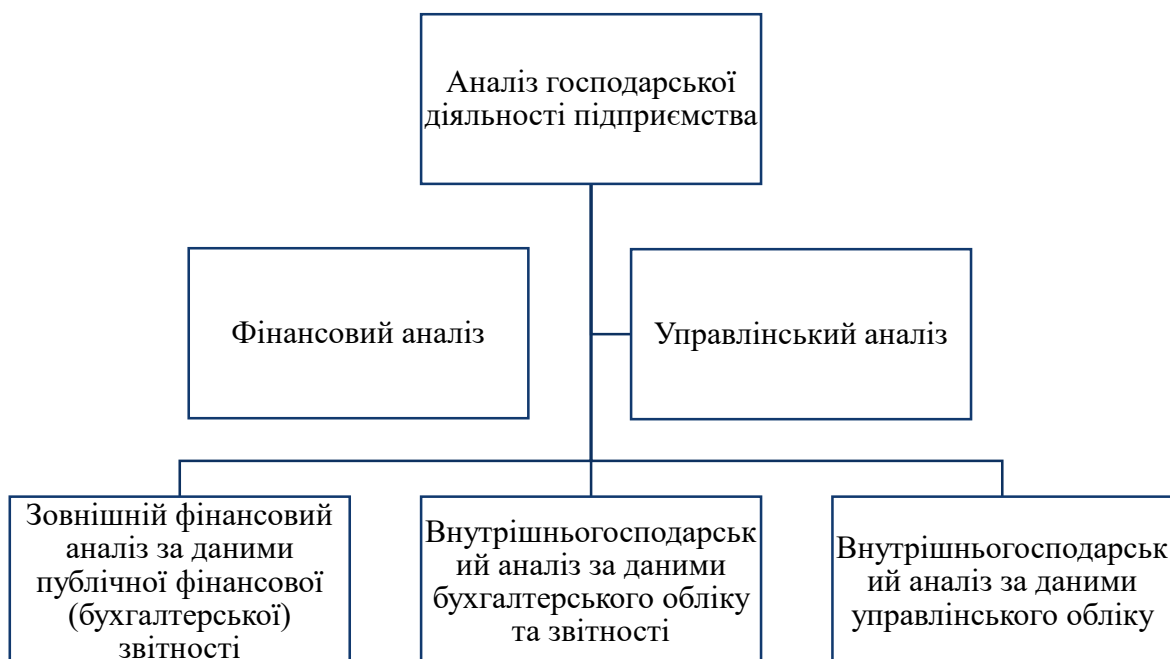

Рис. 1.1 Місце фінансового аналізу у загальній системі господарської діяльності

Джерело: створено автором на основі даних [1].

Варто також зазначити про відмінність зовнішнього та внутрішнього аналізу

Отже основними властивостями зовнішнього фінансового аналізу варто зазначити:

- Аналіз підприємства орієнтований на відкриту звітність підприємства
- Результати аналізу є доступними

Зовнішній фінансовий аналіз, його розуміння, зроблений на основі відкритих даних фінансової звітності визначені у:

- Аналізу показників рентабельності підприємства
- Аналізу доходів, прибутку
- Аналізу, чи ефективним є використання ресурсів
- Аналізі платоспроможності, ділової активності, фінансової стійкості підприємства
- Визначенні основних недоліків на основі аналізу

Порівнюючи зовнішній та фінансовий аналіз, дані, які використовуються для зовнішнього аналізу є менш детальними, порівняно з внутрішнім аналізом. Це зумовлено різним забезпеченням інформації (даних), що використовуються для даних видів аналізу.

Основні показники, які використовуються у внутрішньому аналізі фінансового стану підприємства є:

На відміну від внутрішнього, відповідні складові зовнішнього аналізу більш формалізовані та менш деталізовані. Різниця у змісті зовнішнього і внутрішнього аналізу пов'язана з різницею інформаційного забезпечення і завдань, що їх вирішують обидва ці види аналізу.

- аналіз майна (капіталу) підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- оцінка ділової активності підприємства;

- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають;

- аналіз кредитоспроможності підприємства;
- оцінка використання майна та вкладеного капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз самоокупності підприємства.[1]

Даний вид аналіз є більш детальним та досліджується працівниками підприємства, які також мають більш оновлені дані.

Отже, існують декілька методів та видів аналізу фінансового стану підприємства:

Можна назвати шість основних прийомів аналізу:

- 1) горизонтальний (часовий) аналіз - порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

- 2) вертикальний (структурний) аналіз - визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

- 3) трендовий аналіз - порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення основних тенденцій статей балансу чи показників

- 4) аналіз відносних показників (коефіцієнтів) - розрахунок відношень між окремими статтями звіту чи групи або позиціями між різними формами звітності, визначення залежності та взаємозв'язок показників;

- 5) порівняльний аналіз - внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за обраними показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми, також порівняння з показниками конкурентних підприємств або із галузевими та середніми показниками.

- 6) факторний аналіз - визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути

як прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.[1]

Основна мета аналізу фінансового стану підприємства є перш за все, його оцінка, аналіз тенденцій, визначення основних проблем та методів їх вирішення, також на основі аналізу визначення, яким чином можливе збільшення прибутку підприємства, його стабільне зростання, якісне підвищення ефективності використання ресурсів підприємства – для цього використовуються різноманітні методи аналізу. Основою для цього слугують фінансові ресурси підприємства.

Принципи та інструменти, за допомогою яких здійснюється аналіз фінансового стану підприємства називаються методи фінансового аналізу.

Методи фінансового та економічного аналізу в економічній теорії мають різні класифікації.

На першому рівні визначаються методи аналізу як формалізовані та неформалізовані.

Неформалізовані методи аналізу базуються на аналізі та описі фінансової звітності відповідно до логіки, не акцентуючи увагу на розрахунках та зв'язках у балансі.

До неформалізованих належать такі методи:

- експертних оцінок і сценаріїв,
- психологічні,
- морфологічні,
- порівняльні,
- побудови системи показників,
- побудови системи аналітичних таблиць[1].

Саме неформалізовані методи аналізу є не досить об'єктивними, адже велике значення тут надається судженням, заснованих на минулому досвіді та знань людини.

До формалізованих методів відносяться ті методи, які базуються на розрахунках, чітко визначених залежностях:

- ланцюгових підстановок,
- арифметичних різниць,
- балансовий,
- виокремлення ізольованого впливу факторів,
- відсоткових чисел,
- диференційний,
- логарифмічний,
- інтегральний,
- простих і складних відсотків,
- дисконтування[1].

Також у аналізі фінансового стану підприємства використовуються математичні методи, такі як кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонентів та статистичні, визначення даних та аналіз їх в динаміці, застосування таких видів як, середні та відносні величини, індекси та графічні методи для візуального аналізу фінансового стану підприємства.

1.2 Інформаційна база для оцінювання фінансового стану підприємства

Інформаційною підґрунтям для оцінки фінансового стану підприємства є дані:

- балансу (форма № 1);
- звіту про фінансові результати (форма № 2);
- звіту про рух грошових коштів (форма № 3);
- звіту про власний капітал (форма № 4);

- оперативні дані та дані статистичної звітності.

Також інформація яка є в статистичній та бухгалтерській звітності, яка виходить за межі підприємства називається відкритою. Для аналізу фінансового стану підприємства за рівнем доступності можна поділити на відкриту та закриту.

За допомогою фінансового аналізу, необхідна бухгалтерська звітність, яка в свою чергу зможе:

- Виявити тенденцію та динаміку отримання прибутку підприємства
- Дослідження як саме використовуються фінансові ресурси підприємства та чи є це ефективним
- Для подальшого зростання та встановлення стабільності підприємства визначити, які необхідні рішення, щодо здійснення управління ресурсами підприємства

Якщо на визначену дату відображається фінансовий стан підприємства у балансі, то звіт про прибутки та доходи буде показувати аналізу фінансових результатів за визначений період, наприклад рік, півроку або квартал. Звіт про фінансові результати показує результати діяльності підприємства за визначений період.

У звіті про фінансові результати наводяться дані про дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові результати від операційної діяльності (прибуток чи збиток); дохід від участі в капіталі; інші доходи та фінансові доходи; фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток чи збиток); фінансові результати від звичайної діяльності (прибуток чи збиток); надзвичайні доходи чи витрати; чисті прибуток чи збиток.

Фінансова звітність підприємств містить також іншу інформацію щодо стану фінансів підприємств. На основі аналізу звітних даних визначаються

основні тенденції формування й використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що відбулися, сильні та слабкі сторони підприємства та як можливо поліпшити фінансовий стан підприємства у майбутньому[1].

Для підприємству необхідно визначити, які рішення необхідно здійснити, якої політики дотримуватися, підпорядковуючись потребам внутрішнього менеджменту. Це допомагає проаналізувати фінансову звітність власного підприємства, порівнюючи з обраними показниками для аналізу подібних підприємств, підприємства, які є конкурентами чи партнерами. Тому виникає необхідність уніфікації фінансової звітності підприємства, забезпечення інформації в схожих галузях, регіонах та в цілому економічної системи.

Процес уніфікації називається стандартизацією бухгалтерського обліку. Стандарт у широкому розумінні - зразок, еталон, модель, що беруться за вихідні для порівняння з ними інших подібних об'єктів. Стандартизація бухгалтерського обліку - це процес розробки та послідовного застосування єдиних вимог, правил та принципів до визнання, оцінки і відображення у фінансових звітах окремих об'єктів бухгалтерського обліку.[1]

Загальні вимоги до фінансової звітності викладено в положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 №87. Дане положення визначає:

- мета фінансових звітів;
- склад;
- визначення звітного періоду;
- принципи, якими варто слідувати під час складання фінансових звітів;
- вимоги до розкриття інформації у фінансових звітах.

Фінансова звітність визначена Положенням бухгалтерського обліку, як бухгалтерська звітність, демонструє результати фінансової та господарської діяльності підприємства, відображає його фінансовий стан за певний період.

Основою метою звітності є інформаційне забезпечення користувачів, даної інформації, які використовують для подальшого аналізу та для прийняття економічних та управлінських рішень.

Для визначення, які управлінські та економічні рішення необхідні для підприємства потрібна інформація про фінансовий стані підприємства, результати його діяльності. Тому це зумовило створення уніфікованої форми фінансової звітності. Відповідно до Положення бухгалтерського обліку фінансова звітність складається з:

- балансу;
- звіту про фінансові результати;
- звіту про рух грошових коштів;
- звіту про власний капітал;
- приміток до звітів.

Для того, щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, П(С)БО 1 передбачає наявність у ній даних про:

- підприємство;
- дату звітності та звітний період;
- валюту звітності та одиницю її виміру;
- відповідні показники (статті) за звітний та попередній періоди;
- облікову політику підприємства та її зміни;
- аналітичну інформацію щодо статей фінансових звітів;
- консолідацію фінансових звітів;

припинення (ліквідацію) окремих видів діяльності;
обмеження щодо володіння активами;
участь у спільних підприємствах;
виявлені помилки та пов'язані з ними коригування;
переоцінку статей фінансових звітів;
іншу інформацію[1].

Фінансові звітність має бути опублікована та надана користувачеві у визначений термін, відповідно до чинного законодавства. Якщо фінансова звітність буде підготовлена пізніше, то інформація, яка міститься може втратити актуальність

Важливим є не тільки аналіз даних фінансової звітності, а подальше їх прогнозування. Визначивши тенденцію до збільшення або зменшення статей балансу, аналіз з попередніми періодами допомагає більш чітко спрогнозувати статті балансу та розраховані коефіцієнти.

Принцип безперервності полягає у тому, що після аналізу, можна зробити висновок чи підприємство має намір зменшити або збільшити масштаби своєї діяльності. Це можна побачити аналізуючи статті баланс за останні звітній період.

Принцип періодичності визначається в тому, що підприємство демонструє фінансову звітність за певний період часу.

За Положенням бухгалтерського обліку звітний період 1 календарний рік. Також існує складання фінансової звітності за певні проміжки часу, наприклад за місяць, квартал або пів року.

Для комплексного аналізу підприємства важливим є повна та достовірна інформація у фінансовій звітності. Тому наявні не тільки баланс, звіт про фінансові результати, власний капітал та про рух грошових коштів, а й більш

повна, деталізована інформація з поясненням та примітками. Наприклад в додатках є вартість основних засобів та амортизація. Також визначені основні події, які біли після складання балансу, що також є важливим для комплексного аналізу діяльності підприємства.

Також існує принцип обачності, який полягає в тому, що деякі показники фінансової звітності можуть бути завищеними або заниженими. Наприклад можливий строк використання основних засобів підприємства або погашення сумнівних боргів.

Принцип єдиного грошового вимірника полягає у уніфікації грошового вимірника, наприклад фінансова звітність опублікована у грн або тис. грн для спрощення порівняння фінансових звітів різних підприємств.

Тому варто дотримуватись даних принципів для повного та якісного аналізу фінансової звітності підприємства, для того, щоб вірно визначити основні тенденції та можливі методи покращення фінансового стану підприємства.

1.3 Методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства

Для дослідження комплексного аналізу фінансового стану підприємств обрано основні методи

- Горизонтальний аналіз
- Вертикальний аналіз
- Аналіз майна підприємства
- Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства
- Аналіз джерел формування капіталу підприємства
- Кореляційно-регресійний аналіз

- Прогнозування фінансової звітності

Комплексний фінансовий аналіз включає в себе найважливіші показники господарської та фінансової діяльності підприємства. Оцінка фінансового стану базується на декількох етапах аналізу, які включають показники ліквідності, показники фінансової стійкості підприємства, аналіз майна, аналіз інвестиційної діяльності, аналіз прибутку підприємства. Як біло зазначено існують різні види та методи аналізу фінансового стану підприємства: метод коефіцієнтів, горизонтальний та вертикальний аналіз, статистичні методи. Також визначення, який необхідним є метод залежить від багатьох чинників: особливість галузі та здійснення у цій галузі господарської діяльності, вид діяльності підприємства, ситуація на ринку, як побудований баланс та інші форми звітності та якою є форма власності підприємства. Як у вітчизняній практиці, так і в зарубіжній став широко застосованим метод аналізу фінансового стану за допомогою коефіцієнтів. Варто додати, що дані коефіцієнти є усередненими та не беруть до уваги специфіку діяльності підприємства, галузь, наскільки підприємство є великим, це призводить до зменшення якості аналізу за даним методом. Тому є можливість отримати хибні коефіцієнти, що негативно вплине на управлінські рішення підприємства.

Фінансові показники, їх розрахунок здійснюється за допомогою даних звітності підприємства. Варто зазначити, що дані фінансової звітності складають на певну дату, це унеможлиблює аналізувати, які проблеми могли бути протягом цього періоду, можливість не помітити перебоїв в діяльності підприємства. Також існує ймовірність здійснення фінансових операцій, що може хибно вказувати на поліпшення стану діяльності підприємства. Також недоліком може слугувати недостатня кількість даних. Для більш повного аналізу, необхідно та доцільно робити аналіз, використовуючи достатній діапазон періодів, особливо якщо аналіз здійснюється на основі річних звітів

фінансової діяльності підприємства. Тому даний вид аналізу через вищевказані недоліки, може мати негативний вплив на майбутні рішення підприємства.

Також у фінансовій звітності наявні факти, які вже були і як наслідок зменшення об'єктивності аналізу. Враховуючи недоліки, можна стверджувати, що оцінка за допомогою коефіцієнтів повинна відповідати наступним вимогам:

- фінансові коефіцієнти мають бути достатньо інформативними і давати повну картину стійкості та стабільності фінансового стану;
- в економічному змісті фінансові коефіцієнти повинні мати схожість у аналізі тенденцій (збільшення коефіцієнта означає покращення фінансового стану);
- усі фінансові коефіцієнти мають бути в однаковому часовому діапазоні, для кращого та більше якісного аналізу;
- фінансові коефіцієнти мають бути розрахованими лише на основі даних публічної бухгалтерської звітності підприємства
- фінансові коефіцієнти мають давати можливість оцінити обране підприємства, порівнюючи з коефіцієнтами інших підприємства, схожих за специфікою, видом діяльності, розміром підприємства, одночасно порівнюючи коефіцієнти з минулими роками. Для цього визначено основні коефіцієнти, які найбільш часто використовуються

Фінансові коефіцієнти повинні давати можливість проводити рейтингову оцінку підприємства як у просторі (порівняно з іншими підприємствами), так і у часі (за ряд періодів). На основі цих вимог пропонується використовувати п'ять показників, які найчастіше застосовуються і найповніше характеризують фінансовий стан підприємства: коефіцієнт оборотності авансованого капіталу; коефіцієнт забезпеченості

власними коштами; коефіцієнт поточної ліквідності; рентабельність власного капіталу; рентабельність операційної діяльності;

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами (Кзвк) визначає чи достатньо є наявність у підприємства власних оборотних коштів, потрібних для його стійкості. Рекомендоване значення для даного коефіцієнта більше 0,1. 2.

Отже, дана система аналізу фінансового стану підприємства, основні методи даної системи включають в себе розрахунок на основі даних публічної фінансової звітності підприємства. Це дає можливість аналізувати підприємства ззовні, доступ до фінансової звітності дає можливість проаналізувати слабкі сторони конкурентних підприємств та виявити їх переваги, відносно власного підприємства.

Важливою складовою для фінансового аналізу є складова про визначення ролі майна підприємства та його класифікація. Є декілька етапів аналізу фінансового стану підприємства – аналізу ліквідності підприємства, ділової активності, аналіз джерел формування пасивів підприємства, ефективність використання ресурсів, аналіз рентабельності підприємства, фінансової стійкості.

Кількість ресурсів, які використовуються, як підприємство їх використовує, чи є це використання ефективним впливає загальний фінансовий стан підприємства.

Важливим для кожного підприємства є отримання прибутку, це відбувається шляхом надходження коштів, які сплачують споживачі, бажаючи отримати задоволення своїх потреб. Для цього підприємство виробляє товари та надіє послуги споживачам, використовуючи власні ресурси. Чи є ефективним є використання ресурсів прямо впливає на стабільне зростання підприємство та ефективне використання його ресурсів.

Активи підприємства поділяються за декількома категоріями:

- (форма функціонування) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи
- (характер участі) Необоротні та оборотні активи
- (належність) Робочий капітал, чисті та валові активи
- (фінансування) Змінні та постійні активи
- (ступінь ліквідності) Високо-, швидко-, повільно-, важко ліквідні активи

Отже варто зазначити основні показники, які використовуються в аналізі майна підприємства.

Загальний аналіз майні підприємства за допомогою горизонтального та вертикального майна підприємства, як змінилися статті балансу та сам баланс в абсолютних та відносних величинах. Порівняння зростання активів, чистого доходу та прибутку, коефіцієнти структури активів, аналіз основних засобів та визначення чи ефективним є управління активами, для даного виду аналізу використовуються показники оборотності.

Перши етапом аналізу є дослідження тенденцій до збільшення чи зменшення активів підприємства, що може свідчити про зменшення або збільшення діяльності підприємства. Для підприємства важливе ефективне використання запасів активів, при мінімальному запасі активів, отримуючи максимальний прибуток. Також варто зазначити, що суттєве зменшення, більше або значне збільшення активів, більше ніж на 20% може створити негативний вплив, що в подальшому ускладнить господарську діяльність підприємства та погіршить фінансові результати.

Другим етапом є аналіз нарощення кількості активів підприємства. Здійснюється порівняння 3 показників – темп приросту активів, темп приросту чистого доходу та темп приросту чистого прибутку. Темп приросту активів має бути меншим за 100%, що означає, що підприємство нарощує масштаби господарської діяльності підприємства, темп приросту доходу менший за темп приросту активів, це означає, що підприємство інтенсивно використовує

ресурси підприємства, як наслідок чи чистий дохід зростає швидшими темпами, ніж його економічний потенціал. Темп приросту чистого прибутку менший за темп приросту чистого доходу, означає, що підприємство має вищий рівень рентабельності продажів.

Також варто зазначити, що, якщо відбувається більше зростання приросту чистого прибутку, ніж темп приросту активів, то це може сигналізувати, про те, що збільшення ефективності використання цих активів, спровокувало зростання цін на продукцію, через інфляцію

Третім етапом є розрахунок коефіцієнтів мобільності та постійності активів, співвідношення між необоротними коштами та оборотними.

Коефіцієнт постійності розраховується як відношення необоротних активів до всіх активів. Якщо даний показник є низьким, то це свідчить про досить низькі виробничі можливості, є необхідним здійснення капітальних інвестицій, поповнюючи власний капітал або залучення довгострокових кредитів.

Коефіцієнт мобільності розраховується як відношення оборотних активів до всіх активів. Є оберненим значенням до коефіцієнту постійності.

Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних коштів – розраховується як співвідношення оборотних активів підприємства до необоротних активів. Негативним для цього коефіцієнту є різка зміна.

Якщо частка необоротних коштів є більшою за 40%, це вказує на важку структуру активів, це свідчить про високу залежність до зміни виручки. Якщо частка є меншою за 40%, структура активів є легкою, що свідчить про мобільність підприємства.

Четвертим етапом є розподілення коштів між сферою виробництва та сферою обігу. До показників цього етапу належать: частка оборотних виробничих засобів в оборотних активах, в активів загалом, частка основних

засобів підприємства в активах, частка інвестиційного капіталу підприємства в необоротних активах. Наприклад середньогалузеве значення частки основних засобів в активах залежить від галузі, в якій підприємство проводить свою господарську діяльність (харчова галузь – 35%, хімічна промисловість – 20%, роздрібна торгівля – 20%).

П'ятим етапом є розрахунок показників, який показує якісну характеристику основних засобів.

Частка активної частини основних засобів – розраховується як відношення активної частини основних засобів до вартості всіх основних засобів.

Коефіцієнт зносу – це величина зносу поділена на первісну вартість основних засобів. Рекомендоване значення для цього показники менше 0,5.

Коефіцієнт придатності є оберненим значенням до коефіцієнту зносу.

Коефіцієнт оновлення – розраховуються як первісна вартість основних засобів, які введені за звітний період поділено на первісну вартість основних засобів на кінець визначеного періоду.

Коефіцієнт вибуття – первісна вартість основних засобів, які вибули поділено на первісну вартість на початок періоду.

Фондовіддача – чистий дохід поділений на середню вартість основних засобів. Фондомісткість є оберненим показником до фондовіддачі.

Індекс постійного активу – показує кількість необоротних активах у власних джерелах.

Більшість підприємства вказують первісну вартість активів, тому дані види показників є приблизними.

Шостий етап. Даний етап полягає в аналізі швидкості перетворення коштів в вкладені активи у доходи підприємства. Загальні показники даного

етапу: показники оборотності, коефіцієнти оборотності, коефіцієнт, який є оберненим до коефіцієнту оборотності, коефіцієнт закріплення оборотних коштів.

Основні коефіцієнти оборотності

Оборотність усіх активів (розраховується як відношення чистого доходу до вартості середніх активів), оборотність постійних активів (відношення чистого доходу до середніх постійних активів), оборотність робочого капіталу (відношення чистого доходу до середнього робочого капіталу), показник оборотності оборотних коштів (відношення чистого доходу до середньої величини оборотних активів)

Зростання для даного виду показників є позитивною тенденцією.

Дві основні групи активів це необоротні та оборотні активи. Вплив на показники оборотності вливає, які зміни відбулись в обсязі реалізації та які були зміни в середній величині активів. Ефективне управління фінансами має значимий вплив на економію підприємства близько 50%.

Також показниками даного етапу є тривалість одного обороту. Розраховується даний показник шляхом ділення 360 днів на коефіцієнти оборотності. Також розраховується показник оборотності кредиторської заборгованості, як чистий дохід поділений на середню кредитну заборгованість або собівартість реалізованої продукції поділено на середню кредиторську заборгованість за товари. Так само показник тривалості одного обороту кредиторської заборгованості розраховується діленням 360 днів на даний показник оборотності.

На основі даних коефіцієнтів стає можливим оцінити тривалість циклів, виокремлюють виробничий, операційний та фінансовий.

Виробничий цикл дорівнює показнику тривалості обороту запасів. Це період виробництва, починаючи з отримання матеріалів на склад підприємства та закінчуючи отриманням продукції підприємства покупцем.

Операційний цикл, розраховується як тривалість виробничого циклу разом з тривалістю погашення дебіторської заборгованості. Це період від початку придбання матеріалів до отримання підприємством коштів від реалізації продукції.

Фінансовий цикл, дорівнює операційному циклом з вирахуванням тривалості погашення кредиторської заборгованості. Чим вище значення показника фінансового циклу, тим більше необхідно підприємству коштів для придбання оборотних засобів.

Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Капітал підприємства це грошові кошти та матеріальні засоби, які використовуються для здійснення господарської діяльності.

Поділяється власний капітал за ознакою власності на власний та позичковий. Власний капітал формується грошовими коштами та матеріальними засобами, які формує підприємство. Позиковий капітал це грошові кошти, які залучаються з зовнішніх джерел. Позиковий капітал має більші можливості щодо нарощення виробничої діяльності підприємства, але також існує ризик збільшення коефіцієнту фінансової залежності підприємства.

Також капітал поділяється відносно тривалості його використання на постійний, в себе включає власний капітал та довгострокові зобов'язання) та змінний (поточні зобов'язання).

Залежно від напрямку розміщення капітал поділяється на забезпечення оборотних та необоротних активів.

Аналіз фінансової незалежності підприємства.

Фінансова незалежність підприємства полягає у тому, що підприємство має можливість забезпечити стабільне зростання та нарощення виробничого потенціалу.

Основні показники, які демонструють фінансову незалежність є:

- Коефіцієнт фінансової незалежності
- Коефіцієнт фінансової залежності
- Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу
- Коефіцієнт фінансового ризику
- Коефіцієнт фінансової стабільності
- Коефіцієнт довгострокової заборгованості
- Коефіцієнт покриття відсотків
- Коефіцієнт маневреності власного капіталу[5].

Коефіцієнт фінансової незалежності. Розраховується даний коефіцієнт шляхом ділення власного капіталу на валюту балансу. Даний показник характеризує концентрацію капіталу підприємства. Рекомендованим значенням даного показника є не менше ніж 0,5-0,6. Наприклад даний показник сільськогосподарських підприємств мають дане значення близько 0,8. Закордонні підприємства, зокрема японські мають значення приблизно 0,2.

Збільшення коефіцієнта фінансової незалежності означає зростання фінансової стійкості підприємства, але водночас варто звернути увагу на зовнішні джерела фінансування, адже нарощення виробничого потенціалу підприємства та підвищення ефективності його діяльності може відбуватися і за низького коефіцієнта фінансової незалежності.

Коефіцієнт фінансової залежності. Даний показник є оберненим до коефіцієнту фінансової незалежності, розраховується як відношення валюти балансу до вартості власного капіталу. Даний коефіцієнт також має назву мультиплікатор власного капіталу.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Підвищення даного показника свідчить про збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Розрахунок даного коефіцієнта – позиковий капітал поділений на валюту балансу.

Коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт фінансового левериджу). Рекомендоване значення для даного коефіцієнта є більшим за 1. Збільшення даного показника вказує на залежність підприємства від його позикового капіталу, як наслідок зниження фінансової незалежності підприємства та зменшення фінансової стійкості підприємства. Водночас більше залучення позикових коштів може вказувати на сприяння збільшення рентабельності власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової стабільності. Розраховується як відношення власного капіталу до позикового капіталу. Даний показник вказує на рівень покриття боргів власним капіталом. Рекомендоване значення для даного показника є більше 1. Характеризується даний показник широким коливанням, це залежить від того, в якій галузі здійснює свою господарську діяльність підприємство. Наприклад даний коефіцієнт у вітчизняних сільськогосподарських підприємствах є досить великим, коливається в межах в 4 до 6. Це означає що підприємства здійснюють виробничу діяльність за рахунок власних джерел.

Коефіцієнт довгострокової заборгованості. Розраховується як відношення довгострокових зобов'язань до суми вартості власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Даний показник також має назву коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел. Збільшення даного показника може вказувати на посилення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт покриття відсотків. Розраховується діленням прибутку до сплати відсотків та податків до витрат на сплату відсотків. Зменшення даного показника може вказувати на збільшення витрат підприємства щодо сплати відсотків по кредитах.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу. Даний показник розраховується шляхом ділення робочого капіталу на вартість власного капіталу. Характеризує яка частина власного капіталу, які є в обігу для фінансування поточної діяльності. Для даного показника позитивним є тенденція до зростання.

Оцінка ліквідності підприємства. Для проведення аналізу розподіляються активи та пасиви підприємства.

Активи поділяються на високоліквідні, швидко ліквідні, повільно ліквідні, вічко ліквідні. Пасиви підприємства згруповані за ступенем строків погашення – найтерміновіші зобов'язання, короткострокові пасиви, довгострокові пасиви, постійні пасиви.

Коефіцієнт поточної ліквідності. Розраховується відношенням оборотних активів до поточних зобов'язань, включаючи до чисельника витрати майбутніх періодів та в знаменнику доходи майбутніх періодів. Значення цього коефіцієнта повинно перевищувати 100%. Якщо даний показник є меншим за 100% це може сигналізувати про неплатоспроможність підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності. Розраховується як відношення поточних активів мінус запаси поділено на поточні зобов'язання. Рекомендованим значенням для даного коефіцієнта є більшим, ніж 0,5. Наприклад для підприємства обробної промисловості даний показник може сягати приблизно 1,1. Даний коефіцієнт характеризує можливість підприємств достатню платоспроможність в короткостроковому періоді. Також неврахування запасів пояснюється проблемою з їх ліквідністю. Даний показник залежить від сфери, в якій підприємство здійснює свою діяльність.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Розраховується відношенням грошових коштів та їх еквівалентів до поточних зобов'язань з урахуванням доходів майбутніх періодів. Даний показник характеризує можливість підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання миттєво. Достатнім

вважається значення даного показника в межах від 20% до 50%. Занадто високий показник може вказувати на зменшення рентабельності підприємства.

Також для оцінки ліквідності використовують наступні показники

- Маневреність робочого капіталу
- Коефіцієнт захищеного періоду
- Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочим капіталом[5]/

Висновки до розділу 1

Комплексний аналіз фінансового стану є важливим для своєчасного виявлення проблем на підприємстві, аналіз тенденцій коефіцієнтів. Необхідною передумовою для аналізу є інформаційне забезпечення, повнота та вірність даних. Для кожного підприємства необхідним є ефективне використання ресурсів, для отримання максимального прибутку. Цим і зумовлюється необхідність постійного аналізу фінансового стану підприємства. Визначені етапи та методи аналізу фінансового стану підприємства дає можливість визначити основні напрямки, на які варто звернути увагу власникам підприємства. Аналіз фінансової звітності не тільки дає всебічний аналіз власного підприємства, але й допомагає виявити основних конкурентів на ринку, в галузі, де підприємство здійснює свою господарську діяльність.

2 РОЗДІЛ

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ АТ «ФАРМАК»

2.1 Загальна характеристика діяльності підприємств ринку фармацевтики

Галузь фармацевтики є однією з найперспективніших галузей у світі. Дана галузь є життєво важливою для населення, продукція підприємств завжди буде користуватися попитом. Тому промисловий сектор, логістика та кінцевий продаж буде актуальним як і для виробників, так і для споживачів. Створення більш ефективних, дієвих препаратів є в пріоритеті фармакологічних компаній світу. Це обумовлено демографічною ситуацією, пошук медикаментів для невиліковних хвороб, старіння нації деяких країн світу, несприятлива екологічна ситуація. Зараз, у зв'язку зі світовою пандемією коронавірусної хвороби світові компанії, які мають відповідні потужності розробляють нові препарати для протидії вірусу. Адже це впливає на світову економіку, загальне економічне зростання країн.

З рис 1.1 можемо побачити, що кількість суб'єктів господарювання поступово зменшується. Найменшим значення є в 2016 році.

Рис 2.1 Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2010-2019 роках

Джерело: створено автором на основі даних [24]/

Рис 2.2 Чистий прибуток (збиток) підприємств за 2016-2019 роки

Створено автором на основі даних[24].

На рис 2.1 можна побачити, що з 2016 року існує тенденція до збільшення чистого прибутку фармацевтичних підприємств.

Рис 2.3 Відсоток чистого прибутку (збитку) підприємств

Джерело: створено автором на основі даних[24].

З огляду на рис 2.3 можна стверджувати, що існує негативна тенденція до збільшення витрат фармацевтичних підприємств.

Для аналізу взято одну з провідних фармацевтичних підприємств України.

Українська фармацевтична компанія «Фармак», яка є публічним акціонерним товариством, зареєстрованим згідно із законодавством України. Головний офіс Компанії розташований за адресою: вул. Кирилівська, 63, Київ, 04080, Україна, протягом багатьох років лідирує на українському ринку фармацевтики. За підсумками 2018 року серед усіх виробників лікарських засобів на товари «Фармак» припадало приблизно 5,4% ринку України, а серед українських виробників лікарських засобів – більше 16,5%. Починаючи з 2016 року підприємство тримає першість у цьому рейтингу. Продукція АТ «Фармак» імпортується більш ніж двадцятьма країн світу, що генерує виручку компанії від експорту на рівні 24,6% у 2018 році.

Для кращого розуміння виробничих потужностей АТ «Фармак»: щороку протягом 2015-2019 рр. компанія виробляла в середньому 1425 млн

таблеток; 190 млн драже; 200 млн капсул; 135 млн ампул; 19 млн шприців; 135 млн скляних флаконів.

На сучасному етапі розвитку метою діяльності компанії найближчим часом є збільшення об'ємів реалізації власної продукції. Досягнення цієї мети передбачає якісне цілепокладання центру фінансового управління компанії. У АТ «Фармак» фінансове управління провадить департамент економіки та фінансів. Його складовими є фінансовий відділ, бухгалтерія та відділ технікоекономічного аналізу (ТЕА).

Метою компанії Фармак є здійснення підприємницької та інших видів діяльності для забезпечення суспільних та особистих потреб у відповідності з предметом діяльності, отримання доходу та реалізації на його основі соціальних і економічних інтересів акціонерів Товариства, в тому числі отримання прибутку, його розподілу і виплати дивідендів акціонерам при прийнятті відповідного рішення Загальними зборами.

Головною стратегічною метою підприємства — створення бездоганної системи якості на підставі міжнародних стандартів.

Органи управління:

- загальні збори;
- наглядова рада (3 члени);
- генеральний директор.

Дочірні підприємства: Дочірнє підприємство «Смуглянка» (с.Затока, Білгород-Дністровський р-н, Одеської області), ТОВ «Фармахім» (м.Харків), ДП «Береніка» (с.Немиринці, Ружинський р-н, Житомирської області). Філій нема. Представництва:

- 1) АТ «Фармак» у Російській Федерації (Москва);
- 2) АТ «Фармак» у Республіці Казахстан (Алма-Ата);

3) АТ «Фармак» у Республіці Узбекистан (Ташкент);

4) АТ «Фармак» у Республіці Киргизія (Бішкек);

5) АТ «Фармак» у Республіці Білорусі (Мінськ). Консолідовані структуровані підприємства: ТОВ «Симпозіум», Farmak International Holding GmbH Vital Pharma GmbH та його дочірнє підприємство

Для подальшого дослідження та порівняння взято компанію Дарниця та АТ «Кивмедпрепарат». Виготовляє лікарські засоби з 1847 року. З 2005 року є учаником корпорації «Артеріум» .

Фармацевтична компанія Дарниця. Зареєстрована компанія у 1994 році. Досить велика частка валового прибутку інвестується в R&D. Експортується продукція в 16 країн світу. АТ «Кивмедпрепарат». Виготовляє лікарські засоби з 1847 року. З 2005 року є учаником корпорації «Артеріум» .

Аналіз ефективності управління активами підприємства та аналіз джерел формування капіталу (пасивів) АТ «Фармак».

2.2 Фінансовий аналіз діяльності АТ «ФАРМАК»

Для аналізу фінансового стану підприємства досліджено фінансовий аналіз Фармак.

Таблиця 2.1 Аналіз ефективності управління активами підприємства АТ «Фармак»

2016	Нефінансові	Фінансові	Разом
Необоротні	2167188	92862	2260050
Оборотні	879547	1169950	2049497
Разом	3046735	1262812	4309547
2017	Нефінансові	Фінансові	Разом
Необоротні	2212362	241985	2454347
Оборотні	1051321	1354053	2405374
Разом	3263683	1596038	4859721
2018	Нефінансові	Фінансові	Разом
Необоротні	2765535	285903	3051438
Оборотні	1167777	1709767	2877544
Разом	3933312	1995670	5928982
2019	Нефінансові	Фінансові	Разом
Необоротні	2856088	594250	3450338
Оборотні	1579162	1614600	3193762
Разом	4435250	2208850	6644100

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Можна побачити з кожним роком збільшується частка нефінансових, порівняно з фінансовими активами

Таблиця 2.1 Аналіз джерел формування капіталу (пасивів) АТ «Фармак»

2016	Внутрішній	Зовнішній	Разом
Власний	2536604	54298	2590902
Позичковий	104525	1614120	1718645
Разом	2641129	1668418	4309547
2017	Внутрішній	Зовнішній	Разом
Власний	3321374	54387	3375761
Позичковий	212989	1270971	1483960
Разом	3534363	1325358	4859721
2018	Внутрішній	Зовнішній	Разом
Власний	4228909	54364	4283273
Позичковий	431028	1214681	1645709
Разом	4659937	1269045	5928982
2019	Внутрішній	Зовнішній	Разом
Власний	5164885	46684	5211569
Позичковий	382057	1050474	1432531
Разом	5546942	1097158	6644100

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Таблиця 2.3 Робочий капітал та темп його зростання

Робочий капітал	2016	2017	2018	2019
РК=ВК+ДЗ-НА	626174	1034050	1558871	2237040
Темп зростання		0.65	0.51	0.44

Джерело: створено автором на основі даних [25].

З огляду на проаналізований робочий капітал АТ «Фармак» за 2016-2019 роки, можна побачити зменшення даного показника, однак за кожний рік існує перевищення 30% загального обсягу оборотних активів. Зменшення робочого капіталу відбулося внаслідок змін в операційній діяльності, збільшення кредиторської заборгованості.

Таблиця 2.4 Вертикальний аналіз необоротних активів

Актив	2019	відсотків до підсумку	2018	відсотків до підсумку	2017	відсотків до підсумку
Необоротні активи						
Нематеріальні активи	136793	2.058864	115297	1.944634	94818	1.9511
первісна вартість	227005	3.41664	173501	2.92632	163483	3.364041
некопичена амортизація	-90212	-1.35778	-58204	-0.98169	-68665	-1.41294
Незавершені капітальні інвсестиції	705052	10.6117	366941	6.188938	372439	7.663794
Основні засоби	2143478	32.26137	2160993	36.44796	1845915	37.98397
первісна вартість	3819420	57.48589	3520949	59.38539	2981773	61.35688
знос	-1675942	-25.2245	-1359956	-22.9374	-1135858	-23.3729
Інвестиційна необхідність	1606	0.024172	1432	0.024153	1525	0.03138
первісна вартість інвестиційна нерухомість	4261	0.064132	3452	0.058222	3344	0.068811
знос інвестиційної нерухомості	-2655	-0.03996	-2020	-0.03407	-1819	-0.03743
Довгострокова дебіторська заборгованість	168244	2.532232	70237	1.184638	65660	1.351106
Відстрочені податкові активи	16551	0.249108	14829	0.25011	23060	0.474513
Гудвіл при консолідації	35803	0.538869	42602	0.718538	46308	0.952894
Інші необоротні активи	241509	3.634939	246479	4.157189		0
Усього за розділом I	3450338	51.93086	3023665	50.99805	2454347	50.50387

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Можна побачити зменшення довгострокової дебіторської заборгованості, збільшення частки основних засобів.

Таблиця 2.5 Вертикальний аналіз оборотних засобів

II. Оборотні активи		0		0		0
Запаси	1579162	23.76788	1165550	19.65852	1051321	21.63336
Виробничі запаси	701767	10.56226	567307	9.568371	493120	10.14708
Незавершене виробництво	110067	1.656613	125216	2.111931	85175	1.752673
Готова продукція	730139	10.98928	451655	7.61775	398524	8.200553
Товари	37189	0.55973	21372	0.360467	74502	1.533051
Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1135182	17.08556	1406770	23.72701	1132017	23.29387
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		0		0		0
за видами авансами	135634	2.04142	58688	0.98985	55333	1.138604
з бюджетом	101422	1.526497	34637	0.584198	57176	1.176528
у тому числі з податку на прибуток	22	0.000331	4507	0.076016	3139	0.064592
Інша поточна дебіторська заборгованість	65305	0.982902	78041	1.316263	28095	0.57812
Поточні фінансові інвестиції	1092	0.016436	40970	0.691012	20472	0.421259
Гроші та їх еквіваленти	165486	2.490721	109969	1.85477	53947	1.110084
Готівка	0	0	0	0	1	2.06E-05
Рахунки в банках	165486	2.490721	109969	1.85477	53946	1.110064
Витрати майбутніх періодів	8137	0.12247	8159	0.137612	6339	0.13044
Інші оборотні активи	1622	0.024413	2533	0.042722	674	0.013869
Усього за розділом II	3193762	48.06914	2905317	49.00195	2405374	49.49613

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Є тенденція до зменшення грошей та їх еквівалентів. У 2018 році найменша частка, порівняно з 2017 та 2019 рр. запасів, виробничих запасів, готової продукції.

Таблиця 2.6 Вертикальний аналіз власного капіталу та довгострокових зобов'язань та забезпечень

I.Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий капітал)	36366	0.547343	36366	0.61336	36366	0.748315
Капітал в дооцінках	0	0	0	0	0	0
Додатковий капітал	55059	0.82869	47545	0.801908	50202	1.033022
Накопичені курсові різниці	33775	0.508346	26261	0.442926	28918	0.595055
Резервний капітал	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	5131110	77.22807	4202648	70.88313	3292456	67.7499
Неоплачений капітал	0	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	-3298	-0.04964	-3298	-0.05563	-3298	-0.06786
Неконтрольована частка	-7668	-0.11541	12	0.000202	35	0.00072
Усього за розділом	5221569	78.58956	4283273	72.24298	3375761	69.46409
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0		0		0	
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	145493	2.189807	112421	1.896127	91777	1.888524
Довгострокові кредити банків	177116	2.665764	12305	0.20754	2264	0.046587
Інші довгострокові зобов'язання	153200	2.305805	174537	2.943794	18595	0.382635
Довгострокові забезпечення	0	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	475809	7.161376	299263	5.04746	112636	2.317746

Джерело: створено автором на основі даних [25].

За аналізом вертикальним аналізом власного капіталу можна побачити, що усього за розділом сума власного капіталу досить суттєво зменшується та сума довгострокових зобов'язань та забезпечень.

Таблиця 2.7 Вертикальний аналіз короткострокових зобов'язань та забезпечень

III. Поточні зобов'язання і забезпечення		0		0		0
Короткострокові кредити банків	144598	2.176337	360838	6.086003	354356	7.291694
Поточна кредиторська заборгованість за:		0		0		0
довгостроковими зобов'язаннями	186353	2.804789	140706	2.37319	160019	3.292761
товари, роботи, послуги	465588	7.007541	458686	7.736337	528502	10.87515
розрахунками з бюджетом	14719	0.221535	77270	1.303259	80487	1.656206
у тому числі з податку на прибуток	1500	0.022576	61863	1.0434	67128	1.381314
розрахунками зі страхування	7944	0.119565	7226	0.121876	5382	0.110747
розрахунками з оплати праці	181683	2.734501	216660	3.654253	168998	3.477525
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	13994	0.210623	16402	0.276641	4550	0.093627
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	449	0.006758	451	0.007607	736	0.015145
Поточні забезпечення	18658	0.280821	32580	0.549504	27017	0.555937
Доходи майбутніх періодів	3965	0.059677	6076	0.10248	1006	0.020701
Інші поточні зобов'язання	48771	0.73405	29551	0.498416	40271	0.828669
усього за розділом III	956722	14.39957	1346446	22.70956	1371324	28.21816

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Спостерігається збільшення частки короткострокових кредитів банків

Аналіз ділової активності підприємства

"Золоте правило" економіки підприємства передбачає додержання умови, за якої темпи зростання прибутку підприємства мають перевищувати темпи зростання обсягів продажу, а останні повинні бути вищими за темпи зростання активів (майна). На даному АТ "Фармак" дотримується "Золоте правило економіки" за 2017,2018,2019 роки.

Коефіцієнт внутрішнього зростання характеризує максимальний темп приросту обсягу реалізації без зовнішнього фінансування. Показник менше 1, що свідчить про недостатність внутрішніх джерел для потреб підприємства.

Коефіцієнт стійкого зростання характеризує максимальний темп приросту обсягу реалізації, який може мати АТ «Фармак» без зміни коефіцієнта ризику

Таблиця 2.8 Аналіз ділової активності

Коефіцієнт ділової активності	2019	2018	2017
Коефіцієнт внутрішнього зростання	0.170075	0.207991	0.187386
Коефіцієнт стійкого зростання	3.369524	8.973836	2.734463

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Таблиця 2.9 Аналіз фінансової стійкості підприємства

Коефіцієнти аналізу фінансової незалежності АТ "Фармак"	2019	2018	2017
Коефіцієнт фінансової незалежності	0.81	0.74	0.71
Коефіцієнт фінансової залежності	1.27	1.38	1.44
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	0.19	0.26	0.29
Коефіцієнт фінансового ризику	0.24	0.35	0.40
Коефіцієнт фінансової стабільності	3.64	2.60	2.27
Коефіцієнт покриття відсотків	-24.04	-27.40	-20.04
Коефіцієнт манервенності капіталу	0.48	0.39	0.32
Необоротні активи	51.93		
Постійні оборотні активи	2341798.00		
Постійні оборотні активи, %	35.25		
Змінні оборотні активи	851964.00		
Змінні оборотні активи,%	12.82		

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Таблиця 2.10 Аналіз фінансової стійкості підприємства

Агресивний	Показник коефіцієнта
Коефіцієнт фінансової незалежності	48.7816529
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	51.2183471
Коефіцієнт фінансового ризику	1.049951038
Помірний	
Коефіцієнт фінансової незалежності	67.97939375
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	32.02060625
Коефіцієнт фінансового ризику	0.471034007
Консервативний	
Коефіцієнт фінансової незалежності	88.39548171
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	11.60451829
Коефіцієнт фінансового ризику	0.131279541

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Коефіцієнт незалежності відповідає нормі, та перевищує значення 0.5-0.6, у 2019 році становить 0.81, у 2018 - 0.74, у 2017 році 0,71 існує тенденція до позитивного зростання, та підвищення фінансової стійкості підприємства. Оскільки коефіцієнт фінансової залежності, обернений до фінансової незалежності показник тримається на рівні 2019 - 1.27, 2018 - 1.38, 2017 - 1.44. Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу показав, що існує спадна тенденція залежності підприємства від кредиторів. Також зменшується коефіцієнт фінансового ризику, згідно проаналізованих даних, простежується динаміка зменшення фінансової залежності. Коефіцієнт фінансової стабільності перевищує 1, що свідчить про можливість покриття боргів власним капіталом. Що стосується коефіцієнта покриття відсотків, має тенденцію до зменшення. Коефіцієнт маневренності власного капіталу є меншим одиниці, що свідчить про недостатність власних коштів, що знаходять в обігу для забезпечення поточної діяльності.

Таблиця 2.11 Аналіз коефіцієнтів структури активів

Аналіз коефіцієнтів структури активів	2019	2018	2017
Коефіцієнт постійності	0,519309	0,509980465	0,505039
Коефіцієнт мобільності	0,480691	0,490019535	0,494961
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,925637	0,960859421	0,980046
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,560293	0,561064783	0,596173
Частка основних засобів в хімічній промисловості	0,322614	0,364479602	0,37984

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Коефіцієнт майна виробничого призначення, рекомендоване значення більше 0,5 спостерігається у 2017-2019рр. Коефіцієнт співвідношення оборотних активів збільшується з кожним роком, що дасть можливість підвищити ліквідність балансу. Негативною є різка зміна.

Таблиця 2.12 Аналіз ефективності використання основних фондів

	2016	2017	2018
Коефіцієнт придатності	2,762829521	2,625128317	2,59
Коефіцієнт зносу	0,361947776	0,38093376	0,39
Коефіцієнт оновлення	0,299836062	0,121328447	0,15
Коефіцієнт вибуття	0,351461359	0,172985219	0,18
Фондовіддача	1,306888055	1,327190131	1,23
Фондомісткість	0,765176478	0,753471546	0,81

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Коефіцієнт оновлення та коефіцієнт вибуття - рекомендованим є значення більше 0,1, у 2018 році дані показники є кращими, порівняно з 2019, де показники складають менше ніж 0,1. З 2016 року дані коефіцієнти зменшуються включно до 2019 року.

Таблиця 2.13 Показники оборотності

Показники оборотності	2016	2017		2018		2019	Відхилення
Оборотність активів	0,17	0,18	0,01	0,19	0,01	0,16	-0,03
Оборотність постійних активів	1,98	2,58	0,60	2,49	-0,09	2,02	-0,47
Оборотність оборотних активів	2,79	2,73	-0,06	2,42	-0,32	2,15	-0,27
Оборотність запасів	6,41	6,30	-0,11	5,97	-0,33	4,77	-1,20
Оборотність дебіторської заборгованості	5,58	5,07	-0,50	4,86	-0,21	4,33	-0,53
Оборотність кредиторської заборгованості	8,52	7,46	-1,06	6,53	-0,93	8,17	1,64

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Таблиця 2.13 Тривалість одного обороту

Тривалість одного обороту оборотних активів	128,8	131,7	2,9	148,9	17,1	167,8	18,8
Тривалість одного обороту запасів	56,14	57,12	0,98	60,29	3,17	75,52	15,23
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	42,23	48,23	6,00	55,11	6,88	44,04	-11,07
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	64,56	70,97	6,42	74,10	3,13	83,12	9,02

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Показники оборотності. Для даних показників позитивним є зростання. Оборотність оборотних активів. Скільки чистого доходу припадає на одиницю

оборотності активів. Даний показники у 2019 році, порівняно з 2018 зменшується, що і негативним. Загалом всі коефіцієнти оборотності за 2016-2019рр., які були пораховані мають негативну тенденцію до зменшення, і як наслідок тривалість одного обороту по кожному зі статей збільшується, що є негативним явищем.

Таблиця 2.14 Вироничий, операційний та фінансовий цикли

	2016	2017	2018	2019
Виробничий цикл	56,143	57,11988	60,28738	75,52232
Операційний цикл	120,7003	128,0935	134,3867	158,6449
Фінансовий цикл	115,1238	123,0212	129,5283	114,6015

Джерело: створено автором на основі даних [25].

Аналіз рентабельності підприємства

Рентабельність активів та рентабельність чистих активів показує, що підприємство з кожним роком ефективніше свої активи та чисті активи для отримання прибутку.

Таблиця 2.15 Аналіз ліквідності підприємства

Відносні показники ліквідності	2019	2018	2017
Коефіцієнт поточної ліквідності	3.338234	2.157767	1.754052
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1.687638	1.292118	0.987406
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.172972	0.081674	0.039339
Маневреність робочого капіталу	0.074464	0.067473	0.033267
Коефіцієнт захищеності періоду	454.595	443.7485	391.4388
Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочим капіталом	0.341964	0.235518	0.169943
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня	1.51335	1.416583	1.375421
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня	1.651252	1.515557	1.421314

Створено автором на основі даних [25].

Показники ліквідності з 2017 року показують тенденцію до зростання здатності компанії вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання з допомогою високоліквідних активів, що підвищує рівень платоспроможності компанії. Це зумовлено спеціалізацією «Фармак», оскільки клієнти здійснюють розрахунки миттєво за готівку, або користуючись кредитною картою. Коефіцієнт абсолютної ліквідності досяг оптимального значення у 2019 році на рівні 0.17, що свідчить про достатність грошових коштів миттєво погасити.

Коефіцієнт захищеності капіталу показує, скільки днів підприємство зможе існувати при форс-мажорних обставинах. З кожним роком показник зростає у 2018 році на 53 днів, у 2019 році на 11 днів. Коефіцієнт

забезпеченості реалізації робочим капіталом є додатнім, що свідчить про достатність власних оборотних коштів, чистого оборотного капіталу.

2.3 Порівняльний аналіз провідних фармацевтичних фірм

Для комплексного аналізу необхідно декілька підприємств з однієї досліджуваної галузі. Для АТ «Фармак» як лідеру українського ринку фармацевтики, на вітчизняному ринку є лише два підприємства, результати діяльності яких можуть впливати на його конкурентоспроможність. Мова йде про корпорацію «Артеріум», а саме частина корпорації «Київмедпрепарат» та ПрАТ «Дарниця».

Аналізуючи зміну валюти балансу трьох підприємств найбільший приріст валюти балансу спостерігається у 2018 році, порівняно з 2017 та 2019 рр.

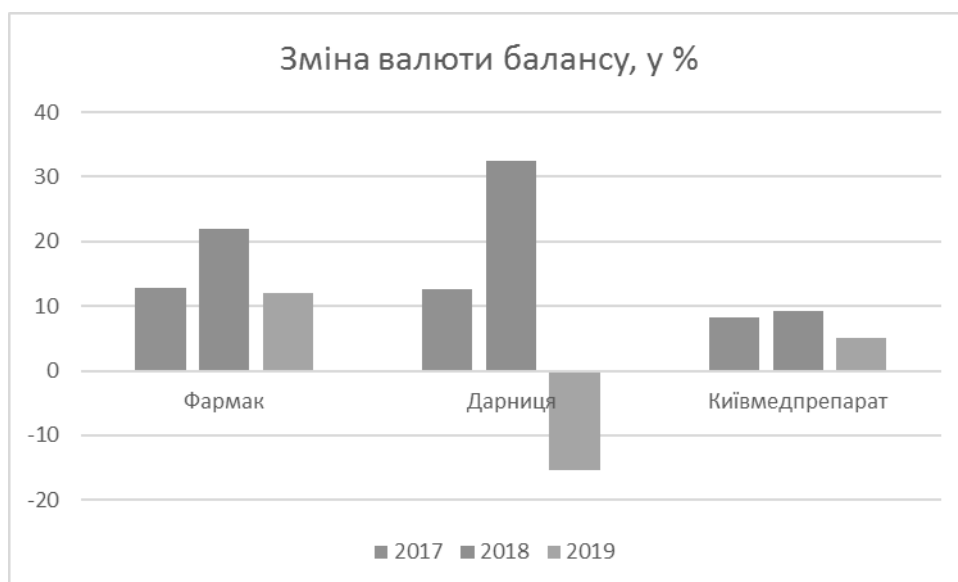

Рис 2.4 Зміна валюти балансу, у %

Джерело: створено автором на основі даних [25, 26, 27].

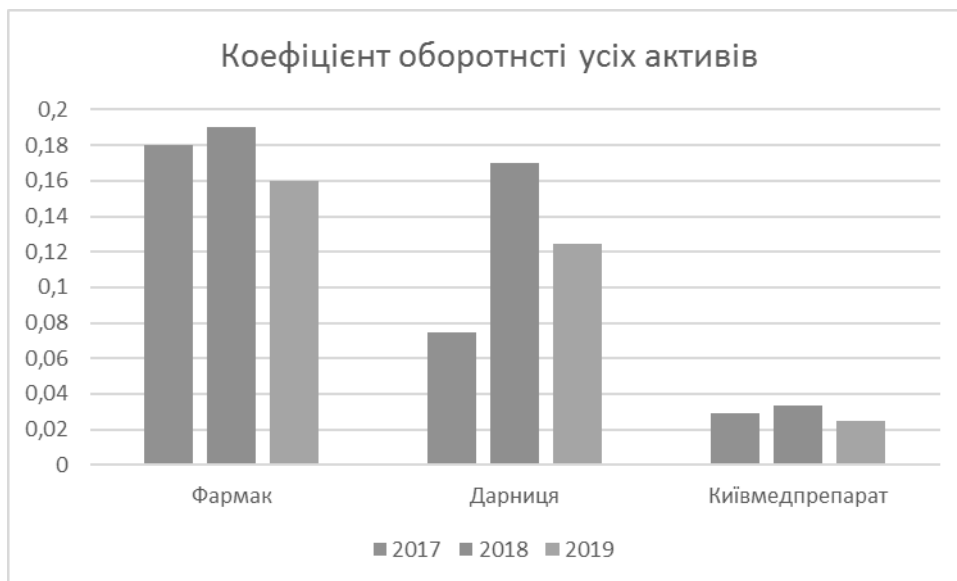

Таблиця 2.16 Показники коефіцієнту автономії фармацевтичних підприємств

	Фармак	Дарниця	Київмедпрепарат
2016	0,601201	0,766665	0,438089664
2017	0,694641	0,791525	0,432223495
2018	0,741391	0,719311	0,405854085
2019	0,806289	0,509971	0,415557384

Джерело: створено автором на основі даних [25, 26, 27].

Коефіцієнт автономії. АТ «Фармак» та АТ «Дарниця» мають рекомендоване значення більше 0,5. У 2019 році АТ «Дарниця» спостерігається погіршення даного показника.

Рис 2.5 Кофіцієнт оборотності усіх активів

Джерело: створено автором на основі даних [25, 26, 27].

АТ «Фармак» та АТ «Дарниця» мають схожу тенденцію зміни коефіцієнту оборотності активів.

Таблиця 2.17 Коефіцієнт поточної ліквідності

	Фармак	Дарниця	Київмедпрепарат
2017	1,75	6,440669	4,623207914
2018	2,16	7,730179	1,377684782
2019	3,34	8,327831	1,351574971

Джерело: створено автором на основі даних [25, 26, 27].

Коефіцієнт поточної ліквідності, найбільше значення має «Дарниця». Збільшення даного показника є позитивним явищем.

АТ «Фармак» має вищі порівняно з конкурентами показник фінансової незалежності, коефіцієнт оборотності усіх активів.

Проте темпи зростання виручки не є найвищими, також є проблеми у фінансових показниках, зокрема, у питаннях ліквідності та автономії капіталу.

АТ «Фармак» значну частину прибутку реінвестує у дослідження і розробки, що у перспективі підвищить її конкурентоздатність, поставивши на щабель вище конкурентів

Висновки до розділу 2

Отже, проаналізувавши основні показники діяльності компанії АТ «Фармак» можна зробити висновок, що загалом дане підприємство має позитивні тенденції до збільшення прибутку, економічного стійкого зростання. Показники автономії, ліквідності (з кожним роком підприємство показує тенденцію до зростання здатності компанії вчасно погашати свої короткострокові зобов'язання. Порівнюючи дане підприємство з іншими фармацевтичними компаніями мають схожу тенденцію щодо коефіцієнту

оборотності активів. Найбільш стабільне значення коефіцієнту автономії спостерігається у АТ «Фармак», порівняно з іншими.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИ ПОКРАШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Аналіз впливу факторів на зростання прибутку АТ «Фармак»

Щоб визначити основні напрямки збільшення прибутку, необхідно визначити основні фактори, які будуть мати найбільший вплив.

Для проведення регресійного аналізу АТ «Фармак» взято прибуток до оподаткування зважений на індекс інфляції, адже збільшення прибутку є основною метою підприємства.

Для аналізу взято показники, які можуть впливати на збільшення прибутку: коефіцієнт поточної ліквідності (достатність оборотних коштів для покриття поточних зобов'язань), коефіцієнт автономії (концентрація власного капіталу), коефіцієнт оборотності активів (скільки отримано чистого доходу на одиницю активів) та дебіторська заборгованість

Висунуто такі гіпотези

- прибуток прямо залежить від коефіцієнту поточної ліквідності
- прибуток прямо залежить від коефіцієнту автономії
- прибуток прямо залежить від коефіцієнту оборотності активів
- прибуток прямо залежить від дебіторської заборгованості.

Залежною змінною є прибуток до оподаткування, зважений на індекс інфляції

Незалежними змінними є

ОА- коефіцієнт оборотності активів

KPL – коефіцієнт поточної ліквідності

Z – дебіторська заборгованість

FNZ – коефіцієнт автономії (коефіцієнт фінансової незалежності)

Використовується логарифмування змінних D та Z, адже порівняно з значеннями коефіцієнт, числа є великими.

Dependent Variable: LOG(D01)				
Method: Least Squares				
Date: 05/14/21 Time: 23:27				
Sample: 2012 2019				
Included observations: 8				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
KPL	0.095113	0.093783	1.014185	0.3852
FNZ	2.055578	0.638330	3.220244	0.0486
OA	9.726162	2.101026	4.629243	0.0190
LOG(Z)	0.539678	0.123027	4.386677	0.0219
C	2.891465	1.643640	1.759184	0.1768
R-squared	0.978911	Mean dependent var	13.24656	
Adjusted R-squared	0.950793	S.D. dependent var	0.654953	
S.E. of regression	0.145287	Akaike info criterion	-0.751046	
Sum squared resid	0.063325	Schwarz criterion	-0.701395	
Log likelihood	8.004186	Hannan-Quinn criter.	-1.085922	
F-statistic	34.81376	Durbin-Watson stat	2.058196	
Prob(F-statistic)	0.007559			

Рис 3.1 Результати оцінки моделі

Джерело: розрахунки в пакеті Eviews

Відповідно до отриманих даних p-value , можна стверджувати, що параметри є значимими, окрім коефіцієнту поточної ліквідності, тому було вирішено видалити даний фактор з моделі.

Dependent Variable: LOG(D01)
 Method: Least Squares
 Date: 05/15/21 Time: 00:43
 Sample: 2012 2019
 Included observations: 8

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
FNZ	2.244353	0.612765	3.662664*	0.0215
OA	10.00211	2.090761	4.783957	0.0088
LOG(Z)	0.582221	0.116066	5.016271	0.0074
C	2.323479	1.550794	1.498252	0.2084
R-squared	0.971681	Mean dependent var		13.24656
Adjusted R-squared	0.950441	S.D. dependent var		0.654953
S.E. of regression	0.145805	Akaike info criterion		-0.706247
Sum squared resid	0.085036	Schwarz criterion		-0.666526
Log likelihood	6.824989	Hannan-Quinn criter.		-0.974148
F-statistic	45.74873	Durbin-Watson stat		2.155007
Prob(F-statistic)	0.001489			

Рис 3.2 Результати оцінки моделі

Джерело: розрахунки в пакеті Eviews

Прибравши фактор, можемо побачити, що інші незалежні змінні є значимими. Показник Дарбіна-Вастона знаходиться в межах допустимого значення. Також варто перевірити на мультиколінеарність.

	LOG(D01)	FNZ	OA	LOG(Z)
LOG(D...	1.000000	0.149071	0.865601	0.827657
FNZ	0.149071	1.000000	-0.070244	-0.234538
OA	0.865601	-0.070244	1.000000	0.638898
LOG(Z)	0.827657	-0.234538	0.638898	1.000000

Рис 3.3 Перевірка на мультиколінеарність

Джерело: розрахунки в пакеті Eviews

Відсутність щільного зв'язку між змінними означає, що мультиколінеарності немає.

Модель є якісною, оскільки коефіцієнт детермінації становить 0,97. Це означає, що збільшення прибутку пояснюється включеними змінними на 97%.

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:
Null hypothesis: No serial correlation at up to 1 lag

F-statistic	0.626525	Prob. F(1,3)	0.4864
Obs*R-squared	1.382095	Prob. Chi-Square(1)	0.2397

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 05/15/21 Time: 00:51

Sample: 2012 2019

Included observations: 8

Presample missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
FNZ	-0.158279	0.673896	-0.234871	0.8294
OA	0.429252	2.261758	0.189787	0.8616
LOG(Z)	-0.016467	0.123659	-0.133165	0.9025
C	0.254916	1.660227	0.153543	0.8877
RESID(-1)	-0.604342	0.763507	-0.791533	0.4864

R-squared	0.172762	Mean dependent var	-2.11E-15
Adjusted R-squared	-0.930222	S.D. dependent var	0.110218
S.E. of regression	0.153128	Akaike info criterion	-0.645910
Sum squared resid	0.070345	Schwarz criterion	-0.596259
Log likelihood	7.583639	Hannan-Quinn criter.	-0.980786
F-statistic	0.156631	Durbin-Watson stat	2.191712
Prob(F-statistic)	0.947373		

Рис 3.4 LM-тест Бройша-Годфрі на автокореляцію

Джерело: розрахунки в пакеті Eviews

Prob.F(1,3) та Prob.Chi-Square(1) більше за критичний рівень 0,5, отже немає підстав відхилити нульову гіпотезу, а, отже кореляції між залишками нульові.

Отже, гіпотези, крім гіпотези щодо прямого впливу коефіцієнту поточної заборгованості підтверджуються.

3.2 Прогнозування коефіцієнтів АТ «Фармак»

На основі проведеного регресійного аналізу визначено основні фактори, які мають вплив на прибуток підприємства та вони є значимими. Для кожного

підприємства важливим є подальший розвиток, нарощення виробничого потенціалу. Розширення підприємства, як результат залучення додаткових коштів для подальшого зростання підприємства. Також варто зазначити, що збільшення підприємства, забезпечення фінансової незалежності підприємства впливає на конкурентоспроможність підприємства. Аналіз основних проблем у діяльності підприємства та методи їх усунення мають позитивний вплив на місце підприємства на ринку. Це дасть можливість займати вагому частку ринку, тримати лідируючі позиції у своїй галузі. Якщо стабільне зростання буде помірним та виваженим у подальшому існує можливість перебувати на рейтингових позиціях галузі, мати більший прибуток, ніж конкуренти та навіть ймовірність поглинання менш успішних підприємств. Для цього необхідно детально аналізувати, які фактори впливають на стабільне зростання підприємства, які існують проблеми, тенденції, що необхідно покращити. Які управлінські рішення щодо діяльності підприємства необхідні.

Отже, спираючись на підтвержені гіпотези в кореляційно-регресійному аналізі доцільно зробити прогноз показників діяльності підприємства.

Важливим коефіцієнт є коефіцієнт фінансової незалежності або коефіцієнт автономії, який показує чи підприємство є фінансово стійким. Варто зробити прогноз даного коефіцієнта.

Для підприємства важливим є яким чином були утворені пасиви. Аналізуючи минулі роки, порахований показник фінансової незалежності у 2016 році складав 0,6, у 2017 році 0,69, у 2018 році 0,74, у 2019 році 0,81. Рекомендованим значенням для даного коефіцієнта не менше, ніж 0,5. АТ «Фармак» характеризується достатнім рівнем фінансової стійкості. Отже збільшивши капітал підприємства на 5% та зменшивши довгострокові зобов'язання на 1%, адже більше немає гострої необхідності у потребі зовнішніх залучень коштів. Отже у результаті ми отримаємо прогнозований показник фінансової незалежності 0,86. Так як відбулось збільшення статті

власного капіталу і загалом валюти балансу, підприємство має можливість збільшити оборотна та необоротні активи. Як наслідок нарощення виробничого потенціалу, більша кількість виробленої продукції та її реалізації призведе до збільшення доходів від реалізації та у кінці збільшення прибутку підприємства.

Наступний фактор, який показав значимість у моделі це коефіцієнт оборотності активів. Відповідно до визначення даного коефіцієнта та як він розраховується можна зробити висновок, що даний показник є важливим у аналізі ефективності використання ресурсів підприємства. Використання більш модернізованих, інноваційних засобів виробництва веде до нарощування виробничого потенціалу підприємства. Як результат при незмінній кількості активів підприємство отримує більший дохід від реалізації і як наслідок більший чистий дохід. Також це пов'язано з підвищенням якості продукції, яку виробляє підприємство. У 2019 році було зниження даного показника, порівняно з 2018 роком. Отже спрогнозувавши збільшення чистого доходу на 3%, можемо побачити покращення даного показника. У 2019 році він складає 0,16. З урахуванням прогнозу, показник 0,17.

Коефіцієнт поточної ліквідності. Даний коефіцієнт не показав значимості у моделі, але цей показник є суттєво важливим для підприємства. Чи зможе підприємство погасити свої поточні зобов'язання оборотними активами. Даний показник має перевищувати 100%. АТ «Фармак» має тенденцію до збільшення даного показника. У 2019 році даний показник складає 339%. Завдяки ефективним управлінським рішенням, щодо діяльності підприємстві, створений прогноз статті оборотних коштів, збільшивши на 5%. Це може бути забезпечено, шляхом збільшення капіталу підприємства або довгострокових зобов'язань. Результат прогнозування є збільшення коефіцієнта поточної ліквідності і він складає 351%, що на 16% є більшим порівняно з минулим роком.

Висновки до розділу 3

Важливим для кожного підприємства є не тільки порівняння відносно минулих років, а й прогнозування фінансової звітності. Які необхідні управлінські рішення для досягнення встановлених цілей для підприємства в майбутньому. Спрогнозувавши фінансову звітність на основі проведеного регресійного аналізу підприємства АТ «Фармак» можна зробити висновок, що стабільне зростання, і як наслідок приріст прибутку підприємства залежить від ряду чинників, чи є підприємство фінансово незалежним, чи може підприємство покрити свої короткострокові зобов'язання, ефективність використання активів. Прогнозована фінансова звітність та прораховані на її основі коефіцієнти вказують на необхідність визначення управлінських рішень, щодо дотримання стабільного економічного зростання підприємства.

ВИСНОВКИ

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства є важливим для визначення, характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Результати аналізу можуть вказувати на сильні та слабкі сторони підприємства, слабкі місця, на які слід звернути увагу в майбутньому. Це впливає на те, яку необхідно обрати стратегію розвитку жд підприємства, якими будуть управлінські рішення.

Комплексний аналіз здійснюється на основі інформаційного забезпечення. Тому є суттєво важливим якість наявної інформації, наданого підприємством. Систематичний по своєчасний аналіз фінансової звітності підприємства, розрахунок коефіцієнтів демонструють ефективність господарської та фінансової діяльності підприємства.

У другому розділі охарактеризована фармацевтична галузь України, її особливості, проаналізовано яку діяльність здійснює одне з вітчизняних фармацевтичних підприємств АТ «Фармак». Розраховано основні етапи фінансового аналізу та визначення основних тенденцій даного підприємства, проаналізовано структуру та динаміку статей балансу підприємства.

Також аналіз підприємства, у розрізі порівняння з підприємствами, які здійснюють свою діяльність у фармацевтичній галузі. Дане порівняння дає можливість оцінити успішність здійснення діяльності підприємства на фармацевтичному ринку.

У третьому розділі було побудовано регресійну багатофакторну модель, де було визначено основні фактори які є значимими та мають вплив на зростання прибутку підприємства. На основі даної моделі було зроблено прогноз визначених коефіцієнтів для підприємства. Дане прогнозування дає можливість визначити, на які рішення необхідно звернути увагу підприємству.

Які структурні зміни мають бути взяті до уваги для досягнення прогнозованих показників.

Отже, для того, щоб підвищити ефективність підприємства та як наслідок нарощувати виробничий потенціал, збільшення прибутку підприємства залежить від, того, на скільки оптимальною є структура балансу підприємства та збільшення ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИ ДЖЕРЕЛ

1. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств. Київ, 2000. 460 с.
2. Стельмах М. В., Литвин Б. М. Фінансовий аналіз. Київ, 2008 р. 336 с.
3. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз. Харків, 2015 р. 156 с.
4. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Тернопіль, 2016 р. 304 с.
5. Базілінська О. Я., Фінансовий аналіз. Київ, 2009 р. 328 с.
6. Школьник О. І, Боярко І. М, Дейнека О. В., Дехтяр Н. А., Люта О. В., Пігуль Н. Г., пахненко О. М. Фінансовий аналіз. Київ, 2016 р. 368 с.
7. Аніловська Г. Я., Висоцька І. Б. Фінанси підприємств. Львів, 2018 р. 440 с.
8. Базецька Г. І., Суботовська Ю. В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері. Харків, 2012 р. 292 с.
9. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств. Київ, 2013 р. 504 с.
10. Бєдринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств. Київ, 2018 р. 292 с.
11. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. Київ, 2003 р. 196 с.
12. Матвіїв О. В. Аналіз динаміки фінансового потенціалу фармацевтичної галузі та проблем і методів їх подолання на ринку України . *Сталий розвиток економіки*. 2014 р. С 45-51.

13. Кракос Ю. Б., Вепренцова К. А. Збезпечення фінансової стійкості фармацевтичних підприємства в умовах посилення глобальної конкуренції *Економіка та управління*. 2019. №2 С. 115-121.
14. Івченко Л. В., Федоренко О.Є. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення. *Фінанси, облік і аудит*. Київ, 2015. № 1. С. 197-210.
15. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. *Економіка. Управління.Інновації Запоріжжя*, 2014. № 1.
16. Ковтуненко Ю. В., Олексійчук А. Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. № 18. С. 234-238.
17. Іщенко Н. А., Грешнікова М. О. Теоретико- методичні засади оцінки фінансового аналізу стану підприємства. *Наукові записки. Кіровоград*, 2014. № 15. С. 42-46.
18. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. Т. 29. С. 173-180.
19. Микитюк П. П., Фецович Т. Р. Аналіз результатів діяльності підприємств на основі кореляційно-регресійного методу. С. 105-111.
20. Тюленєва Ю. В., Ренкас С. В. Фактори впливу на прибуток підприємств та напрями підвищення прибутковості. *Підприємництво та інновації*. Київ, 2017. № 3. С. 102-107.
21. Надем'янов І. В. Прогнозування фінансових показників діяльності підприємства з використанням регресійних моделей . *Моделювання економіки: пробоєми, тенденції, досвід*. Тернопіль, 2016. С 88-89.
22. Белоусова С. В, Прогнозування фінансових показників діяльності підприємства за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2016. № 7-1. С. 62-66.

23. Савчук Т., Тимощук Т., Прогнозування прибутку підприємства. Інтелектуальні інформаційні технології. Вінниця. С. 23-24.
24. Офіційна сайт Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Офіційний сайт АТ «Фармак». URL: <https://farmak.ua/financial-statements-and-information-about-the-company/>
26. Офіційний сайт ПрАТ «Дарниця». URL: <https://www.darnitsa.ua/>
27. Офіційний сайт АТ «Київмедпрепарат». URL: <https://www.kievmedpreparat.com/>